

Lope de Vega: A magyarországi fenevad

Meglehet, szób vészkedésnek tetszik, mégis jellegzetesnek érzem, hogy bár a szabadtéri játékok sora: rendszerint a *Körszínház* premierjével kezd dik, maga a Körszínház mégsem szabadtéri színpad, lévén tet vel fedett, többé-kevésbé cirkusszer építmény, színházzá alakított kiállítási pavilon. Amennyire zavarba ejt a „létesítmény” pontos definíciója, olyannyira nehezen értékelhet a benne sok éve folyó m vészi munka tartalma is. A színház fogalmához kétségkívül hozzátartozik a szórakoztatás, a látványosság is — az egészséges színházi struktúrában természetes az olyan színpadok létezése, amelyek els sorban vérb látványossággal, cirkuszi hangvétel ötletekkel, kabaré-íz humorral szórakoztatják közönségüket. Másfel l pedig drámatörténeti m veltségünk b vítésére, színm irodalmi tájékozottságunk frissítésére minden írott kiadványnál, „meleg ajánlásnál” hasznosabb egy olyan színházi m hely, amely a szakmai közvélemény el tt is kevésbé ismert darabokat, illetve dramatiszálható szövegeket dolgoz fel, ad el .

Kazimir Károly vállalkozása, hogy a könyved látványosságokat és a drámatörténeti tanulmányokat nyári színházában, a Körszínházban szerves egységben kínálja, önmagában merész és tiszteletre méltó kísérlet. Csakhogy a huszonharmadik körszínházi nyári évad esetében már meglehet sen visszás, mondhatnánk, sért lenne a *szándékot* dicsérni — a bemutatott produkciót, jelen esetben *Lope de Vega A magyarországi fenevad* cím darabjából készített el adást csakis önmagában, a körszínházi koncepció részletesebb megvitatása nélkül érdemes értékelni. (Az is valószínű, hogy a Körszínház elmúlt két évtizedének esetleges színháztörténeti elemzése is csak a konkrét produkciók alapján lenne elvégezhető.)

Az idei körszínházi darabválasztás bizonyos értelemben visszatérést jelent a dramaturgiához, a drámai alapokhoz. Kazimir ezúttal megírt, európai színm vet állított színpadra. A Körszínházban, úgy látszik, mégiscsak kötelez kuriózumot most a darab témája, „magyar vonatkozása” jelenti. Magam ugyan semmilyen szenzációsat, meglepet nem látok abban, hogy a közel kétezer darabot „legyártó” Lope de Vega néhány magyar témájának látzó m vet is papírra vetett (feltehetően nagy sebességgel): végre is a magyarság egy évezrede épp olyan integráns része Európának, a kontinens történelmének, mint a többi európai nemzet. (Nem jobban és nem kevésbé.) Mindett l függetlenül a Magyarországi fenevad tökéletesen alkalmatlan arra, hogy „mit gondolnak rólunk külhonban”-szer, kétségkívül közérdekl désre számot tartó kérdésre választ adjon — azon egyszer oknál fogva, mert a darabnak valójában semmi köze sincs Magyarországhoz, még annyira sem magyar, mint amennyire a Hamlet „dán” lenne. Lope de Vega e m vében Magyarország csakis anynyit jelent, hogy távol Barcelonától, de még keresztény földön játszódik a történet. Amely különben a korabeli drámaírás hatásos kliséit ismételteti a tétovázó királyról és angyali ártatlanságú nejr l, akit ármányos testvérhúga egy id re kitúr a trónról és a hitvesi ágyasházból, hogy aztán mesebeli bonyodalmak után kiderüljön az igazság, és helyreálljon az aranykor, mely „tudvalev leg” a jó királyok uralkodását jellemzi. A kitett gyerek, a rossz

Kánya Kata és Konrád Antal
A magyarországi fenevad egy jelenetében

testvér, az elszegényedett, de becsületos ne-
mes, a hamisított levél és a többi motívum
szerz i jogot és nyelvi határt nem ismerve
járta be a korabeli drámairodalmat, hol sike-
resebb, hol — mint A magyarországi fenevad
esetében — sikertelenebb m vet eredményez-
ve.

A fordítás-átültetés (dr. Luis Martinez és
Páskándi Géza) munkája után a rendez Ka-
zimir Károly „magyar színpadra alkalmazta
a darabot”. Nehéz lenne megmondani, miben
különbözik a körszínházi fogalmazás szerinti
„magyar színpadra alkalmazás” az általában
szokásos „színpadra alkalmazástól”. Talán ab-
ban, hogy szellemesnek aligha nevezhet ki-
szólásként a színpadi magyarok „óva intik”
Angliát? Vagy abban, hogy az angol királyt
játszó Szirtes Ádámnak, ki tudja miért, egy
jóságos, de kissé üt dött zsirosparasztot kell
fájós lábbal színpadra vonszolnia? Esetleg
Dimulász Miklós bántóan er lttetett, ízetlen
tájszólás-paródiájában? A népszínm veket
utánzó „borral-tánccal” csordogáló álvidám
mulatságokban? Nem tudjuk. Mindett l az el -
adás semmivel sem lett „magyarorszáigibb”,
sem korszer bb. A színdarab gyengécske drá-
mai magva megmaradt ugyan, de a köré ke-
rített látványosság minden vélt harsánysága
ellenére ötlettelen, tartalmatlan, kiüresedett.
Valahányszor legalább közepesen sikerülne
megoldani egy-egy enyhén közepes drámai
helyzetet, elsül egy láthatatlan cirkuszi piz-
toly, és a „vigasság” elsöpri az er tlen pró-
bálkozást. A színészek — köztük az említett
mellékszerepl k mellett a három n i f sze-
repl , Voith Ági, Kánya Kata, Szerencsi Éva
és királyként Kovács István — kidolgozatlan
szerepeikkel nem tudtak mit kezdeni, s ne-
héz lenne megmondani, hogy a drámai ala-
kítás helyett hatásvadász módon mulattatok,
vagy a korrekt, de szinte észrevehetetlenül
sápadt játékot nyújtók választják-e a kiseb-
bik rosszat.

HEGYI GYULA